

СЕКЦІЯ ОСНОВ АРХІТЕКТУРИ

УДК 72.012.032(32)

*Муха Д.В., ст. 1 курсу,
Лугова І.А., асистент
Полтавський національний технічний
університет імені Ю. Кондратюка*

Масштабування крізь призму гранично великомасштабних споруд Єгипту

Поняття масштабності засновано на зіставленні розміру досліджуваного предмета і наших уявлень про ці розміри. Дослідження композиційних аспектів в архітектурі доводять, що масштабність споруди не визначається його абсолютною величиною адже маленька будівля може мати значний масштаб, а велика, навпаки, бути дрібною за масштабом. При проектуванні споруди архітектор зображає біля фасаду фігуру людини відповідно до масштабу креслення. Вона і визначає архітектурну міру, яка змушує співвідносити між собою всі елементи будівлі, його пропорції і членування.

Велику роль у створенні масштабності грають пропорції тектонічних елементів, робота яких зрозуміла глядачеві і які дають особливо наочне уявлення про розміри будівлі. Масштабна характеристика архітектурного твору може іноді змінюватися при його сприйнятті з різних відстаней. Надмірне укрупнення масштабу у поєднанні з великими розмірами споруд пригнічує людину, викликаючи у неї почуття власної нікчемності. Прикладом є культові споруди Давнього Єгипту. Основною особливістю єгипетської архітектури є монументальний і величний вигляд її споруд. Це досягалося застосуванням ряду архітектурних прийомів:

- величезні абсолютні розміри споруд. Величина грала величезну роль в єгипетській архітектурі. Враження, яке справляють на кожну людину величні розміри споруд, використовувалося в архітектурі вже в найдавніші періоди її розвитку. Для порівняння: піраміда Хеопса була найбільш найвищою спорудою давнього світу (147 м), основа (230 м x 230 м) у півтора рази більше площі, яку займають всім афінських акрополей, і перевищує розміри Червоній площі в Москві. Показовими також є наступні приклади: площа гіпостильного залу в храмі Карнака (103 м x 54 м) в два з половиною рази більше площі одного з храмів Греції - Парфенона (70 м X 31 м). Висота колон гіпостильного залу Карнака - 24,3 м. Висота сидячих колосів в Абу-Сімбелі - 20 м. Довжина храму в Луксорі близько 260 м;
- статичність форми;

- введення в композицію «подібної» форми меншого розміру (двері з карнизом між великими обсягами пілонів). Отвір дверей був масштабний по відношенню до людини і підкреслював колосальні розміри пілона. Величина форми підкреслювалася також розмірами деталей. На порталі входу робився дуже великий карниз, на величезному пілоні карниз був відносно малий.
- симетричність рішень;
- монолітність Конструктивна простота.

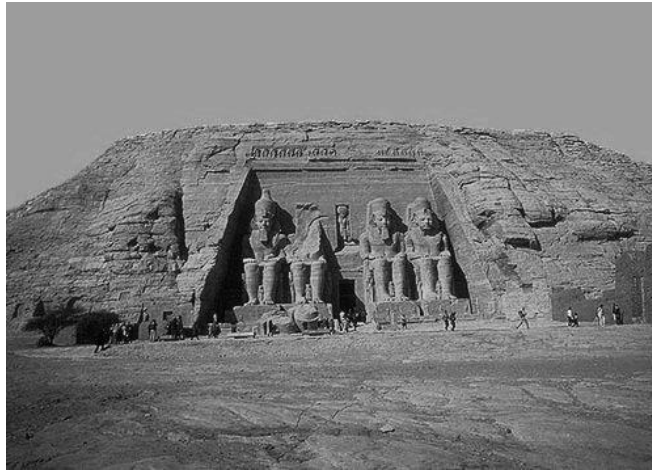

Рис. 1 Храм Рамзеса II в Луксорі

Мистецтво гігантських форм і масштабів Єгипту могло з'явитися тільки на основі великих емпіричних знань, з яких виводилися перші найважливіші закономірності природи. В історії людства такі масштаби в мистецтві з'являлися нечасто (Рис. 1).

Масштабність творів архітектури, відображаючи соціально-історичні умови і світовідчуття тієї чи іншої епохи, суспільне становище замовника, є поряд з тектонічно осмисленими формами одним з головних засобів, що втілюють основний характер художнього образу в архітектурі, роблячи його зрозумілим і вражаючим не лише для сучасників, але і для представників наступних поколінь.

Література

1. *Що таке масштабність?* [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://um.co.ua/8/8-5/8-59966.html>.
2. *Масштабы и пирамидные комплексы древнего Египта* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://sites.google.com/site/drevniecivilizations/masstaby-i-piramidnye-kompleksy-drevnego-egipta>.
3. *Новиков Д. Архитектура древнего Египта* [Електронний ресурс] / Дмитрий Новиков – Режим доступу до ресурсу: http://novikov-architect.ru/egypt_arch.htm.
4. *Владимиров В. Н. Всеобщая история архитектуры. Том I. Архитектура Древнего мира* / В. Н. Владимиров. – Москва: Стройиздат, 1970. – 512 с. – (Второе издание, исправленное и дополненное).